

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO
EVANGELISK-LUTHERSKA KYRKAN I FINLAND

KIRKKOHALLITUS
KYRKOSTYRELSEN

Helsinki 8.3.2012
Asianumero 2012-00167
Viite Työ- ja elinkeinoministeriön kutsu kuulemis- ja keskustelutilaisuuteen 16.2.2012
Asia Lausunto valtion kotouttamisohjelman luonnoksesta 28.2.2012: Hallituksen painopisteet vuosille 2012-2015

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Kirkkohallitus pitää kotouttamisohjelmaluonnoksessa esitettyjä painopistealueita – yhteisöllisen kotoutumisen vahvistamista, perheiden tukemista peruspalveluja kehittämällä, aikuisten työllistymisen edistämistä sekä kansainvälistä suojelua saavien hallittua ohjautumista kuntiin - hyvin valittuina.

Yleistä ohjelmaluonnoksesta

Kotouttamisohjelmaluonnoksessa on esitetty useita toimenpiteitä, joiden avulla voidaan vahvistaa eri maahanmuuttajaryhmien mahdollisuutta kokea sosiaalista yhteenkuuluvuutta, yhdenvertaisuutta ja osallisuutta suomalaisesta yhteiskunnasta. Maahanmuuttajien elämänlaatuun vaikuttaa paitsi mahdollisuus kouluttautua, tehdä työtä ja saada peruspalveluja, myös mahdollisuus osallistua yhteiskunnan toimintaan ja vaikuttaa elinympäristöönsä, perheeseensä ja työyhteisöönsä. Elämän mielekkääksi kokemista varten on tärkeää löytää jonkinlainen ankkuripaikka omasta asuinympäristöstä. Ilman tätä paikallista ulottuvuutta maahanmuuttajayhteisöt segregoituvat ja jäävät omiksi saarekkeikseen ilman kontakteja suomalaisiin ja ympäröivään yhteiskuntaan.

Kaiken kotouttamista koskevan keskustelun ja sitä edistävien toimenpiteiden lähtökohtana tulee olla kaksisuuntaisuus, kuten uudessa kotoutumislaissa painotetaan. Kotouttamisohjelmassa tulisi jatkovaiheessa tuoda laajemmin esiin toimenpiteitä maahanmuuttajien ja kantaväestön välisen vuorovaikutuksen ja yhteistoiminnan lisäämiseksi. Kotoutumistoimenpiteitä ei tule kohdentaa ainoastaan maahanmuuttajaan, vaan myös vastaanottavan yhteiskunnan tulee joustaa ja muuttua. Kirkkohallitus pitää välttämättömänä, että kotouttamistoimet haastavat myös työyhteisöjä, asuinalueita, järjestöjä, urheilu- ja harrastustoimia ja kunnan kaikkia palvelusektoreita sekä luonnollisesti myös seurakuntia avautumaan moninaisemmalle väestölle. Rassistisiin ilmiöihin ja syrjintään tulee olla valmius

puuttua tehokkaasti. Vain osallisuutta tarjoava ja turvallinen elinympäristö voi luoda pohjaa onnistuneelle kotouttamiselle.

Hyvien etnisten suhteiden edistämisessä yhteistyökumppaneina tulisi maahanmuuttajajärjestöjen ohella huomioida maahanmuuttajien uskonnolliset yhteisöt. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla ja suurimmissa kaupungeissa toimii jo kymmeniä maahanmuuttajaseurakuntia. Maahan vasta tulleille uskonnolliset yhteisöt voivat olla merkityksellisiä yhteiskunnan toimintaan tutustuttajia ja arkielämän neuvonantajia. Uskonnollisten yhteisöjen edustajat voivat toimia myös kulttuuritulkkeina viranomaisten ja maahan muuttaneiden välillä. Tämän onnistuminen edellyttää, että uskonnollisissa yhteisöillä itsellään on riittävästi tietoa yhteiskunnan toiminnasta, toimijoista ja lainsäädännöstä.

Kirkon maahanmuuttajatyön kokemuksen mukaan maahanmuuttajien työmarkkinoille pääsyn kannalta tärkeintä on taata riittävä, jatkuva ja laadukas kielenopetus. On myönteistä, että kotoutumiskoulutusta koskevista tavoitteista painotetaan sitä, että kaikki maahanmuuttajaryhmät pääsevät kohtuullisessa ajassa tarvetta ja omaa tasoaan vastaavaan koulutukseen. Maassa jo asuvan ulkomaalaistaustaisen väestön kapasiteettia ei pidä jättää käyttämättä, ja heidän osaamistaan tulee tukea, kehittää ja hyödyntää määrätietoisesti. Maahanmuuttajien koulutusta on tärkeä suunnata entistä vahvemmin työelämän tarpeisiin. Ohjelmaan on myös kirjattu tärkeitä toimenpide-ehdotuksia, joilla vahvistetaan maahanmuuttajien työelämään pääsyä ja kiinnittymistä sekä parannetaan työyhteisöjen valmiuksia monimuotoisuuden johtamiseen.

Kirkkohallitus pitää erittäin tärkeänä kansainvälistä suojelua saaneiden hallitumpaa ja nopeampaa kuntiin ohjautumista. Myös kotoutumistoimien käynnistyminen ja sujuvuus ovat ensiarvoisen tärkeitä. Samalla on tarpeen huomioida traumatisoituneiden ihmisten henkinen jaksaminen ja heidän mahdollisuutensa paneutua uuden elämän rakentamiseen. Heidän kohdalla on tarpeen jatkaa Suomeen kotoutumisen prosessointia esimerkiksi vertaistuen keinoin vielä useiden vuosien ajan. Siten myös perustietoaineistoa ja omakielisiä neuvonta- ja ohjauspalveluja tulisi olla pitkäjänteisesti saatavilla.

Uskonnolliset yhteisöt kotouttamisen väylinä ja kumppaneina

Uudistuneessa kotoutumislaisissa uskonnolliset yhdyskunnat mainitaan tahona, joka voi tarvittavassa laajuudessa osallistua kunnan kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan (32 §). Kotouttamisohjelman luonnoksessa ei kuitenkaan tuoda esiin uskonnollisten yhdyskuntien roolia kotoutumisen väylinä, kotouttamisohjelman prosessiin osallistuvana tahona tai informaatio-ohjauksen yhteistyökumppanina. Kirkkohallitus esittää, että jatkovaiheessa kirkkojen ja muiden uskonnollisten yhdyskuntien kotouttava toiminta huomioidaan muiden toimijoiden rinnalla.

Uskonnolliset yhteisöt tarjoavat maahanmuuttajille solidaarisuutta ja turvaverkkoa sekä toimivat sillanrakentajana kulttuurien, uskontojen ja eri väestönosien kesken. Mahdollisuus uskonnon harjoittamiseen voi helpottaa kotoutumisprosessia, ja uskonnollisten yhteisöjen tuki sille voi olla olennainen. Uskonnon merkitystä ei siten tule aliarvioida tai marginalisoida, vaan se tulee tunnustaa monelle ihmiselle elämää keskeisesti ohjaavana elämäntapana. Mahdollisuutta oman uskonnon harjoittamiseen tulisikin painottaa oman kielen ja kulttuurin vaalimisen ohella. Uskonnon olemusta ja merkitystä maahanmuuttajille sekä uskonnollisten yhteisöjen roolia kotouttamisessa on sanoitettu esimerkiksi Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön (IOM) Helsingin toimiston julkaisussa *Dialogue for Integration: Engaging Religious Communities* (2011).

Enemmistö Suomeen muuttavista on kristittyjä, ja kristilliset seurakunnat muodostavat maanlaajuisen paikallisverkoston, joka perehdyttää ja tukee monin tavoin maahanmuuttajia. Seurakunnat tekevät yhteistyötä muiden uskonnollisten yhteisöjen kanssa muun muassa uskontodialogissa, rasismiin ja vihapuheeseen puuttumisessa sekä maahanmuuttajien sosiaalisten ongelmien yhteydessä.

Ev.lut. kirkon maahanmuuttajatyön tavoitteena on edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja osallisuutta kirkkoon ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Tähän pyritään rohkaisemalla seurakuntia avoimuuteen suhteessa maahanmuuttajiin, tukemalla koulutuksen ja tiedotuksen avulla sellaista asenneilmastoa, joka on vapaa rasismista ja etnisestä epäluulosta, sekä seuraamalla ja edistämällä yhdenvertaisuuden toteutumista.

Seurakunnat vahvistavat maahanmuuttajien valmiuksia selviytyä arjesta ja kotoutumista monin tavoin. Näitä ovat muun muassa kielikurssit, toiminnalliset kerhot ja ryhmät, retket ja leirit. Maahanmuuttajien sopeutumista uuteen kotimaahan tuetaan myös antamalla yksilöllistä tukea vastaanotolla ja kotikäyntityöllä. Diakoniatyön tukea tarvitsevat useimmiten pakolaistaustaiset maahanmuuttajat ja paluumuuttajat sekä kasvavana uutena ryhmänä ulkomaalaiset opiskelijat. Maahanmuuttajataustaisia ihmisiä kohdataan myös mm. vammaistyössä. Jumalanpalvelusten ja kirkollisten toimitusten yhteydessä tavataan yhä useammin monikulttuurisia perheitä ja maahanmuuttajataustaisia henkilöitä. Viime vuosina kirkossa onkin kehitetty monikulttuurista parisuhde- ja perhetyötä. Seurakunnat, joissa tehdään aktiivista maahanmuuttajatyötä, myös verkostoituminen alueen muiden toimijoiden kanssa on luontevaa.

Kansliapäällikkö

Jukka Keskitalo

Kirkkoneuvos

Pekka Huokuna